

Sveriges Elevråds årsmöte 2021

- Propositioner, sid 2–4
- Verksamhetsplan 2022, sid 5
- Idéprogram, sid 6–10

Proposition: Stadgerevidering 2021

Styrelsen har sedan tidigare velat uppdatera stadgan då det finns vissa utdaterade och otydliga delar. Med anledning av det inledde styrelsen ett arbete med att ta fram förslag på ändringar till årsmötet 2021. Stadgagruppen har gått igenom stadgan noggrant och skrivit ihop ett förslag på lämpliga ändringar. Gruppen har sedan i samråd med hela styrelsen diskuterat alla ändringar som ligger i detta förslag.

Förslag till beslut

att styrelsen får mandat att göra språkliga och grafiska ändringar i stadgan som inte ändrar paragrafernas syfte eller tolkar dem.

§1 Syfte

att ändra stadgans §1 mom 1 till "Sveriges Elevråd är en organisation vars syfte är att stödja och hjälpa elevråd på övre grundskolan genom att erbjuda bl.a. material, ekonomiskt stöd, organisatoriskt stöd, juridiskt stöd och utbildningar."

att ändra "elevråd och elevkårer" till endast elevråd genom hela stadgan.

§2 Organisation

att ändra organisationens juridiska namn i stadgans §2 mom 1 till "Sveriges Elevråds centralorganisation – SECO - Högstadiorganisationen".

att lägga till ett moment under §2 som lyder "Sveriges Elevråds officiella namn på engelska är Swedish Federation of Student Councils."

att lägga till ett moment under §2 som lyder "Organisationens namn är Sveriges Elevråd i vardagligt användande."

att ändra stadgans §2 mom 8 till "Sveriges Elevråds anslutna elevråd är fristående."

§3 Medlemskap

att lägga till ett moment under §3 som lyder "Man kan även vara stödmedlem. En stödmedlem kan bland annat vara elevråd som ännu inte fått fullt medlemskap"

att lägga ändra stadgans §3 mom 3 till följande "För att ett elevråd ska kunna bli medlem krävs:

- **att** ett organ som representerar samtliga medlemmar i elevrådet har beslutat att ansöka om medlemskap.
- **att** styrelsen för Sveriges Elevråd har godkänt ansökan.
- **att** elevrådet fungerar på ett demokratiskt sätt.
- **att** elevrådet uppfyller de krav som gör dem bidragsgrundande för Sveriges Elevråd.
- **att** elevrådet ej innehar medlemskap i andra organisationer med liknande verksamhet som Sveriges Elevråd."

§5 Årsmöte

- att** ändra stadgans §5 mom 10 till “Alla kandidaturer till förtroendeuppdrag (exklusive presidiet) som väljs på årsmötet ska vara inkomna till Sveriges Elevråds valberedning innan årsmötet påbörjar behandlingen av val.”
- att** lägga följande mom under stadgans §5 “Kandidaturer till förtroendeuppdrag inom presidiet som väljs på årsmötet ska vara inkomna till Sveriges Elevråds valberedning innan årsmötets öppnande.”
- att** ändra stadgans §5 mom 2 till “Årsmötet ska hållas i Q4 varje år”
- att** ändra stadgans §5 mom 9 till ”Motioner ska vara inkomna till Sveriges Elevråds styrelse senast sex (6) veckor innan årsmötets öppnande”

§7 Sveriges Elevråds Valberedning

- att** lägga följande moment under stadgans §7 “En presentation av kandidaterna i valberedningens förslag samt eventuella motkandidater ska finnas tillgänglig för medlemmarna senast två (2) veckor före årsmötet.”
- att** lägga följande moment under stadgans §7 “Eventuella motkandidater som önskar att finnas med i valbilagan samt måste inkomma med motivering till valberedningen senast en (1) vecka före valbilagan publiceras.”
- att** lägga följande moment under stadgans §7
“mom 11 Valberedningens funktion är att förbereda valen inför årsmöte.
Valberedningens uppgifter är att
- till medlemmarna utlysa möjligheten att kandidera till förtroendepost
 - sprida information och kunskap till medlemmarna om organisationens förtroende uppdrag och ansvaret som förtroendevald för organisationen
 - uppmana tidigare och nuvarande företrädare för elevråd samt andra personer med relevanta erfarenheter och färdigheter att kandidera till förtroendeuppdrag
 - uppmana medlemmarna att tipsa om personer som borde kandidera till förtroendeuppdrag
 - ta emot kandidaturer
 - intervjua kandidater
 - lägga ett förslag på styrelse, valberedning samt revisorer till årsmötet
 - göra en presentation av valberedningens förslag och övriga kandidater
 - aktivt meddela kandidaterna om huruvida de inkluderas i valberedningens förslag innan förslaget tillgängliggörs
 - på årsmötet presentera förslaget.”

§9 Omröstning

- att** ändra stadgans §9 mom 3 till följande ”Vid lika röstetal vinner den mening organets ordförande eller dennes ersättare förespråkar. Det gäller dock inte vid personval eller under årsmötet. Under årsmöte ska lottning tillämpas. När det gäller personval ska man istället påbörja en andra valomgång (skiljeomröstning) och om även den slutar lika ska lottning tillämpas.”
- att** ändra stadgans §9 mom 6 till följande “Om det finns fler kandidater än antalet platser ska slutna omröstning genomföras. Vid lika röstetal där utgången påverkar det slutgiltiga resultatet ska skiljeomröstning påbörjas och om även den slutar lika ska lottning tillämpas.

Proposition: Arvoda hela presidiet

I ett flertal år har diskussionen om arvodering för styrelsens presidie kommit upp på bordet i Sveriges Elevråds styrelserum. Anledningen bakom detta har varit att ordförande har arvoderats lika mycket länge, och arbetsbördan, och tiden ordförande och presidiet har behövt lägga ner på deras arbete, har blivit mycket större sen ett (1) prisbasbelopp per år var en rimlig arvodering. Att arvoda presidiet gör det även lättare att kunna ställa krav på hela presidiet, dels när de väljs in på presidieplatser under årsmötet, men även under mandatperioden då man får en tydligare bild över hur mycket en presidial ska jobba i relation till de andra presidialerna. Det tillhör normen att man i andra ungdomsorganisationer heltidsarvoderar åtminstone ordförande för organisationen, men eftersom Sveriges Elevråd är en organisation som riktar sig mot ungdomar som fortfarande går i skolan har styrelsen gjort avvägningen att det är av värde att vi kan ha en ordförande som fortfarande går i skolan och är i nära ålder till våra medlemmar.

Det styrelsen föreslår i denna proposition är att hela presidiet, alltså ordförande, första vice ordförande och andra vice ordförande, ska arvoderas. Vi väljer att inte lägga fram ett förslag där det står hur mycket varje post ska arvoderas utan en modell där hela presidiet får en gemensam pott medel som de internt får dela upp mellan varandra. Fördelen vi ser med denna metod är att presidiet blir dynamiskt, det finns oskrivna regler om vilka arbetsområden man lägger på de tre olika posterna, samt tiden man förväntar sig att posterna lägger ner på arbetet. Med en modell där presidiet själva bestämmer om uppdelningen av de medel de blivit tilldelade blir det tydligare i det aktuella presidiet vad man förväntar sig av varandra. Idag står det bestämt i stadgan vem som får arvodering och hur mycket den får, med modellen vi föreslår årsmötet att godkänna, bestämmer endast stadgan vilka poster i styrelsen som ska arvoderas, och sedan bestämmer årsmötet varje år hur mycket medel som ska delas ut.

Styrelsen vill ändra §6 mom. 10 i stadgan från ”**Ordförandes** arvode är vid tillträdet **ett (1) prisbasbelopp per år**” till ”**Presidiets** arvode är vid tillträdet **antal prisbasbelopp som årsmötet beslutar. Presidiet kommer internt fram till hur arvodet ska delas upp dem emellan det kommande året**”.

Det fetmarkerade är de ändringar som vi föreslår.

För 2022 föreslår styrelsen att presidiet ska få dela på två och ett halvt (2.5) prisbasbelopp. Ett (1) prisbasbelopp är 2022 48 300kr, alltså är två och ett halvt (2.5) prisbasbelopp 120 750kr. Det är alltså summan presidiet kommer att dela inom sig och totalt få i arvode 2022 innan skatt.

Styrelsen föreslår årsmötet

att i stadgan revidera §6 mom. 10 till ”Presidiets arvode är vid tillträdet antal prisbasbelopp som årsmötet beslutar. Presidiet kommer internt fram till hur arvodet ska delas upp dem emellan det kommande året”

att ge presidiet för 2022 två och ett halvt (2.5) prisbasbelopp

Verksamhetsplan 2022

I verksamhetsplanen står det beskrivet vad Sveriges Elevråd ska bedriva för verksamhet under året och sätter ramarna för det långsiktiga arbetet inom organisationen och vilken service som medlemmarna ska tillhandahållas. Det är styrelsen för organisationen som har ansvar för att verksamhetsplanen blir verklighet. Under nästa årsmöte kommer styrelsen att redovisa hur verksamhetsplanen uppfyllts genom en verksamhetsberättelse och en ekonomisk berättelse.

Medlemsservice

Sveriges Elevråds medlemsorganisationer får följande service

- Ekonomiskt stöd
- Böcker och material
- Utbildningar
- Support

Turnéer

Sveriges Elevråd ska fortsatt arrangera turnéer och sälja utbildningar inom elevrådsverksamhet och elevskyddsombud, för att stärka hela elevrörelsen.

Regionala mötesplatser

Sveriges Elevråd ska under året arrangera regionala mötesplatser, som är tillgängliga för alla medlemmar. Syftet är att medlemmarna får tränas, inspireras och utvecklas tillsammans.

Finansiering

Sveriges Elevråds verksamhet finansieras idag främst genom statliga bidrag från Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällsfrågor (MUCF) och Skolverket, samt intäkter av elevskyddsombudsturnén och serviceavtal med kommuner. Under verksamhetsåret ska organisationen fortsätta arbeta med kommun- och landstingsavtal, och annan typ av finansiering. Det finns ett värde i att Sveriges Elevråd växer i medlemsantal. Framförallt för att stärka organisationens ekonomiska ställning, långsiktighet och på så sätt kunna erbjuda mer och bättre service och stöd till våra medlemsorganisationer. Det leder även till att vi blir en starkare aktör inom skolfrågor och gentemot externa parter.

Opinionsbildning och elevrådsorganisering

Organisationen ska verka som opinionsbildare kring frågor som gäller övre grundskolan, elever och elevråd. Styrelsen ska företräda sina medlemmar, och arbeta med samarbetsorganisationer på ett strategiskt sätt, för att gynna elevorganiseringen i Sverige. Sveriges Elevråd bör finnas representerade under minst ett stort politiskt event. Vi ska fortsätta arbeta gentemot andra skolaktörer för att stärka vår roll. För att stärka rollen som opinionsbildare ska Sveriges Elevråd även fortsätta vara aktiv i skoldebatten och skapa en starkare relation till övriga aktörer på arenan.

Styrelsen för Sveriges Elevråd yrkar på

att Årsmötet bifaller propositionen

Sveriges Elevråds Idéprogram

Elevdemokrati

Elevdemokrati borde vara en självklarhet för alla

Förutsättning

Alla elever ska kunna påverka sin skolgång, både genom elevråd men också på individnivå. Att ha inflytande över sin utbildning är en rättighet som allt för många gånger förbises. Många elever upplever att varken lärare eller rektorer lyssnar på deras åsikter, en situation som är ohållbar.

Det måste finnas flera kanaler för elever att påverka genom, dels genom elevråden som fungerar som en samlande kraft för eleverna. Elevskyddsombud är också en viktig väg för att lyfta arbetsmiljörelaterade frågor. Men det är även väldigt viktigt att den enskilda eleven känner att den har möjlighet att påverka läraren direkt.

Den nuvarande lagstiftningen är bra, men Skolinspektionen och huvudmän måste jobba ännu hårdare med att säkerställa att alla skolor följer den. Ansvaret för att se till att alla elever får inflytande över sin utbildning ligger hos skolledningen som måste skapa strukturer som möjliggör inflytande från elever. Det är viktigt att poängtera att det inte är elevrådets ansvar att tillgodose möjligheten för individen att påverka utan det är rektorns jobb.

Ett stärkt elevinflytande har många positiva effekter som till exempel ökad motivation, mer anpassad undervisning samt en ökad studiero. Vinster som gynnar alla elever i skolan. Alla elevers åsikter måste tas på allvar. En fungerande elevdemokrati är en förutsättning för en välfungerande skola.

Uppmaningar till politiker nationellt:

- Inför utbildningsmoment i den statliga rektorsutbildningen om elevers organisering och föreningsfrihet och ta fram allmänna råd till rektorer om föreningsfrihet.
- Inför utbildningsmoment i den statliga rektorsutbildningen om elevers organisering och tryck och yttrandefrihet och ta fram allmänna råd till rektorer om tryck och yttrandefrihet med avseende på elevråd och skolföreningar.

Uppmaningar till skolhuvudmän:

- Ge elevråd tillgång till skolornas befintliga kommunikationskanaler utan att kräva förhandsgranskning.
- Förtydliga i lokala styrdokument att elevråd ska ha tillgång till skolans lokaler.
- Ge rektorerna i uppdrag att säkerställa att elevrådets förtroendevalda har möjlighet att både klara skoluppgifterna och sitt elevrådsengagemang.
- Involvera elevrådet i schemalaggningsen för att ge utrymme till aktiviteter och elevdemokratiska processer i schemalaggningsen. Elevråden ska också informeras om större förändringsprocesser på skolan.
- Bjud in elevrådet till huvudmannens beslutsorgan och andra skolövergripande forum som elevrepresentanter.

Elevers fria organisering

Fri organisering skapar engagemang

Förutsättning — Inspiration

På allt för många skolor i landet finns elevråd som motarbetas av vuxna på skolan, en situation som inte är hållbar. Elevråd är ideella föreningar och som enligt grundlag har rätt att finnas. Detta innebär att rektorer, lärare eller annan skolpersonal absolut inte, varken direkt eller indirekt, får försöka styra över elevernas fria organisering. Tyvärr är många elevråd runtom i landet inte fristående utan istället direktstyrda av rektorer och lärare.

Den fria organiseringen skapar engagemang, ägande och ansvarskänsla över den egna organisationen. Därför har den ett instrumentellt värde, men friheten är också en viktig princip som markerar att elevråden är till för eleverna och eleverna endast. Elevråden står inte till skolans eller samhällets tjänst utan är sina egna och har ett existensberättigande oavsett om de tillfredsställer samhällets krav och förväntningar eller inte. Fristående elevråd på högstadiet ska därför varken ses som ett hot eller som en möjlighet utan som en självklar rättighet. Elevers rätt till fri organisering är en förutsättning för fristående elevråds existens och fungerar som en inspirationskälla för övriga elevråd.

På samma sätt som riksdagen skrivit in arbetstagares rätt att organisera sig i fackförbund och högskolestudenters rätt att organisera sig i studentkårer i särskilda lagar och förordningar borde också elevernas föreningsfrihet befästas i lagstiftning. Alla skolor i landet bör ha ett starkt och fristående elevråd som enar eleverna och bidrar till en bättre skoltid.

Uppmaningar till politiker nationellt:

- Skriv in i skollagen eller motsvarande att elever har rätt att självständigt organisera sig i elevråd.

Elevråd

Tid och plats för elevråd

Förutsättning

För att elevråd ska kunna bedriva sin verksamhet måste de både ha tid och plats för det. Det är en grundläggande förutsättning som tyvärr inte uppfylls på ett flertal skolor. Rektorer förnekar elevråden lokaler och elever får oanmäld frånvaro för sitt arbete med elevråden.

Detta går indirekt emot barnkonventionen eftersom elever förhindras att ha inflytande i frågor rörande dem och det är något som behöver åtgärdas. Skollagen¹ fastslår även att elever ska få avsatt tid under skoltiden för att diskutera gemensamma frågor. Elever som missar lektionstid för elevrådsarbete ska även bli kompenserade för den missade lektionstiden. Att elever engagerar sig och lägger ner åtskilliga timmar på att skapa en givande skolgång för andra elever bör inte gå ut över individens egna slutbetyg.

Elevråd behöver även lokaler för att kunna bedriva en framgångsrik verksamhet. Det bör finnas en lokal som elevrådet själva kan disponera för det som behövs. Lokalen behövs för exempelvis möten och förvaring av elevrådets egendomar. Vi anser att det är skolans ansvar att förse elevrådet med ett elevrådsrum på skolan. Elevrådet tillsammans med skolledningen bör sedan sätta upp ömsesidiga regler om vad rummet får och inte får användas till och ett avtal mellan skolledningen och elevrådet bör upprättas.

Elevråden behöver, utöver ett elevrådsrum, möjlighet att få låna andra lokaler i skolan som till exempel klassrum eller aula när det behövs för verksamheten. Detta måste självklart ske på naturligt och smidigt sätt för skolpersonal, elever och elevråd.

Uppmaningar till politiker nationellt

- Lagstifta att elevråd får rätt till ett elevrådsrum på sina skolor.
- Utred hur elevrådsaktiva kan kompenseras för den tid de lägger ned på elevrådsengagemang

Uppmaningar till skolhuvudmän

- Förtydliga i lokala styrdokument att elevrådet ska få använda skolan lokaler till sin verksamhet.
- Teckna avtal med elevrådet kring att de ska ha ett elevrådsrum utan krav på motprestation.
- Ge tid till elevrådetsarbete och kompensera för förlorad lektionstid.
- Ge rektorerna i uppdrag att säkerställa att elevrådets förtroendevalda har möjlighet att både klara skoluppgifterna och sitt elevrådsengagemang.
- Involvera elevrådet i schemalaggningen för att skapa förutsättningar för elevrådsaktiviteter utanför lektionstid.

¹ Ledighet och kompensation för elevföreträdare

11 § Av 6 kap. 18 § arbetsmiljölagen (1977:1160) följer att en elev som har utsetts till elevskyddsombud ska få den ledighet från skolarbetet som behövs för uppdraget. Detsamma ska gälla en elev som har utsetts till elevrådsrepresentant eller som har annat uppdrag att företräda andra elever i frågor om utbildningen.

Elevskyddsombud, elevrådsrepresentant och andra elevföreträdare ska erbjudas kompensation för den undervisning som de går miste om på grund av uppdraget.

Elevrörelsen

Synen på elevråd

Inspiration — Förutsättning

Den generella uppfattningen av elevråd är att de är rektorsstyrda och inte har någon reell påverkan eller inflytande i skolan. Vår bild av elevråd är att de är fristående och bygger, samt tar vara, på elevers engagemang och tas på allvar. Den allmänna synen påverkar elevråden negativt och gör det svårare för dem att bedriva sin verksamhet. Det är en farlig uppfattning som leder till att elevråd inte uppfattas som seriösa och därmed får större mothugg av skolledningen.

Vi anser att fristående elevråd ska få större spelrum och att de ska vara normen. Det är en förutsättning för att skapa elevråd som är fritt organiserade, tas på allvar och får rätt stöd från skolan. När fristående elevråd är den allmänna bilden av elevråd kommer den uppfattningen bli en inspirationskälla för övriga elevråd, vilket leder till fler fristående elevråd och en stärkt elevrörelse.

Uppmaning till politiker nationellt

- Inför utbildningsmoment i den statliga rektorsutbildningen om elevers organisering och föreningsfrihet, samt ta fram allmänna råd till rektorer om föreningsfrihet.
- Lagstadga att elever har rätt att självständigt organisera sig i elevråd likt hur det är lagstadgat att organisera sig i studentkårer.

Uppmaningen till alla skolhuvudmän

- Förtydliga i lokala styrdokument att elevråd ska vara uppbyggda som fristående ideella organisationer.

Arbetsmiljö

Bra arbetsmiljö, en självklarhet?

Förutsättning — Kompetens

I Sverige råder skolplikt. Detta innebär att alla Sveriges ungdomar skall gå i skolan till nionde klass. Trots detta råder en olikvärdighet i landet gällande arbetsmiljön i skolan. Varken kvaliteten på den psykosociala eller fysiska arbetsmiljön i skolan kan säkerställas, något som känns bisarrt i Sverige.

Arbetsmiljön är en väsentlig del av skolan. En god arbetsmiljö är en förutsättning för att elever ska känna sig trygga och trivas i skolan. Inte minst den psykiska arbetsmiljön är en förutsättning för att elever skall ha möjlighet att koncentrera sig under lektioner och presteras. Likaså resulterar dålig arbetsmiljö i ökad otrygghet och minskad trivsel.

För att förbättra och upprätta en god arbetsmiljö krävs utökat samarbete, samt en bättre dialog, mellan elever och skolledning. Det krävs dessutom en garanti på att ett aktivt välfungerande elevskyddsombud finns på var skola i landet. Dessutom fordras kompetenshöjningar riktade mot huvudmän samt skolledningar angående redan existerande regler rörande skolans arbetsmiljö.

Den fysiska samt den psykiska arbetsmiljön är oerhört viktiga av diverse skäl. Utsätts eleven för psykiska trakasserier, ett stökigt klassrum utan studiero eller buller kan elevens välmående såväl som studieresultat komma att påverkas negativt.

Uppmaningar till politiker nationellt

- Tillse fullgod lagstiftning och regleringar gällande ljud- och ljusnivåer.

Uppmaningar till skolhuvudmän

- Se till att det finns tillräckliga elevskyddsombud och att dessa utbildas för att kunna genomföra sitt uppdrag.
- Tillse att alla elever har en fullgod arbetsmiljö enligt de krav som finns och låt deras inspel spela roll.

Psykisk ohälsa

Elevers rätt till välmående

Förutsättning

Psykisk ohälsa är dessvärre ett vanligt förekommande problem hos ungdomar. Skolan är oftare än sällan en del av detta problem. Stress, mobbning, social press samt en frånvarande elevhälsa är alla bidragande faktorer till ungas psykiska ohälsa.

Fysisk ohälsa är något elever lär sig mycket om. Elever borde utbildas om likväl fysisk som psykisk ohälsa för att både kunna upptäcka psykisk ohälsa hos sig själv och andra samt för att våga och vilja utnyttja de resurser som finns för att förebygga och behandla sjukdom.

Elever och ungdomar måste alltid ha möjlighet till vård. Elevhälsan bör vara lättillgänglig. Skolkuratorn spelar en väsentlig roll i elevhälsan. Ett samtal med en kurator kan uppfattas vara ett enklare steg än att vända sig till vårdinstans direkt då skolkuratorn är något bekant. Skolkuratorer är även ofta mer insatta i elevens situation än personal på övriga vårdinstanser. Utöver det har skolkuratorer en roll i att upptäcka psykisk ohälsa hos eleverna på skolan. Någon från elevhälsan bör alltid finnas tillgänglig och representerad på skolan.

Det krävs även en god dialog och ett gott samarbete mellan skola och psykiatri för att de allvarigare fallen ska kunna vidareföras till expertinstanser som Barn- och ungdomspsykiatri eller ungdomsmottagningen.

Skolan måste ta ansvar. Skolan spelar en viktig roll i bekämpningen av ungas psykiska ohälsa. Utbildning ger ungdomar verktyg att själva ta tag i sin psykiska hälsa och söka hjälp. Mer tillgängliga kuratorer kan ta hand om de mindre allvarliga fallen för att avlasta expertinstanser som BUP och UMO.

Uppmaningar till politiker nationellt

- Införa högre minimikrav som säkerställer att det finns en närvarande elevhälsa.

Uppmaningar till skolhuvudmän

- Regelbundet se över vad det är som stressar elever och genomföra åtgärder för att motverka ohälsosamma stressnivåer.
- Utbilda personal i vilka krav som finns gällande arbetsmiljö samt rörande psykisk hälsa.

Styrelsen föreslår årsmötet

att anta Sveriges Elevråds Idéprogram

att ersätta Idéprogram för Sveriges Elevråd med Sveriges Elevråds Idéprogram

